Bestuurlijke toekomst Wormerland –Korte analyse participatie op hoofdlijnen

Datum: 7-2-2022

Een belangrijk onderdeel van het traject bestuurlijke toekomst is de participatie met de bevolking. Een aantal eerder geformuleerde activiteiten is vanwege Coronamaatregelen aangepast. De bijeenkomsten met maatschappelijke clusters, de zogenaamde Vissenkomgesprekken en het G300-gesprek waarbij 300 inwoners uit onze basisregistratie zouden worden uitgenodigd zijn gewijzigd in digitale bijeenkomsten. Om toch de bevolking zo breed mogelijk te bereiken is een huis-aan-huiskaart verspreid en een website www.toekomstwormerland.nl in de lucht gebracht met extra informatie en de mogelijkheid voor inwoners om verdiepende vragen te beantwoorden. De antwoorden zijn zichtbaar voor iedereen. Ook zijn de korte filmpjes die gemaakt zijn van de straatinterviews die op verschillende momenten zijn gemaakt, voor iedereen te zien.

Activiteiten burgerparticipatie

- Gesprek met vertegenwoordigers van enkele vertegenwoordigers van historische verenigingen over de achtergrond en identiteit van de gemeente Wormerland;
- Korte aansprekende filmpjes op de markt in Wormer en in Jisp. Helaas werden in de kern Neck geen mensen bereid gevonden om voor de camera vragen te beantwoorden. De filmpjes zijn vertoond op social media en te vinden op de website www.toekomstwormerland.nl;
- Twee gesprekken met vertegenwoordigers maatschappelijke clusters;
- Huis-aan-huiskaart;
- Website www.toekomstwormerland.nl met achtergrond informatie en uitleg scenario's;
- Verdiepende vragenlijst via genoemde website;
- Gesprek met geïnteresseerde inwoners die zich hadden aangemeld bij de griffie.

Gesprek met vertegenwoordigers historische verenigingen(zie verslag)

Het karakter van Wormerland wordt onder andere benoemd als verstedelijkt platteland. Een deel is vanuit historische perspectief als platteland te kwalificeren, een deel als industrieel. Van oorsprong was Wormer meer op de Zaanstreek georiënteerd, de Wijdewormer op Purmerend. De bedrijvigheid langs de oevers van de Zaan speelde hier een belangrijke rol. Geconcludeerd wordt dat de kracht van Wormerland n het groene karakter ligt met de nabijheid van voorzieningen in grotere steden Zaanstad en Amsterdam.

Korte aansprekende filmpjes van straatinterviews

Wat opvalt is dat veel inwoners positief zijn over het wonen in Wormerland. De sociale cohesie, de voorzieningen, de korte lijnen met het bestuur worden als positief genoemd. Ook komt de wens om als zelfstandige gemeente verder te gaan (0-plus) veel aan bod. Daarnaast zijn er ook zorgen of de gemeente in de toekomst in staat zal zijn om de taken goed uit te voeren. Opvallend vaak wordt een fusie met Zaanstad als onwenselijk genoemd terwijl veel inwoners zichzelf als Zaankanter zien en de meeste binding voelen met de Zaanstreek. Meer dan met Waterland. De vermeende afstand tussen bestuur, ambtenaren en burgers en de financiële positie van Zaanstad spelen hier een rol. Veel scholen, werkgelegenheid en voorzieningen zijn in Zaanstad te vinden.

Gesprek 1 maatschappelijke cluster (zie verslag)

Belangrijke aspecten: maatwerk is in de huidige situatie beter dan in een grote gemeente mogelijk is, waardering voor korte lijnen. Vraag is of het in de toekomst ook vol te houden is als zelfstandige gemeente. Daarnaast zijn het hoge verloop binnen de OVER-organisatie en gebrek aan samenwerking op bestuurlijk niveau met Oostzaan genoemd. Capaciteit, kennis, slagkracht en geld worden zijn als risico's genoemd voor Wormerland als kleine gemeente.

Gesprek2 maatschappelijke cluster (zie verslag)

Ook hier waardering voor de korte lijnen met het bestuur en de ambtelijke organisatie. Gebrek aan mankracht binnen de gemeente is als risico genoemd. De meerderheid van de aanwezigen voelen zich Zaankanter. Korte lijnen kunnen ook behouden blijven bij fusie (bijvoorbeeld door het instellen van wijkmanagers).

Huis-aan-huiskaart

Vraag 1: Wormerland is een unieke gemeente, want…..

De vraag is open geformuleerd, wat een breed scala aan antwoorden heeft opgeleverd. We zien in hoge mate waardering voor het wonen in Wormerland. De kern zit daarbij vooral in de waardering voor de natuur (in brede zin), de zelfstandigheid, het niveau van voorzieningen en de korte lijnen met het bestuur. Daarnaast werden recreatie en het-platteland-dichtbij- de-stad genoemd als unieke elementen voor Wormerland evenals de ons-kent-ons-cultuur, het dorpse karakter, de kleinschaligheid en de sociale cohesie (identiteit).

Vraag 2 en 3:

- Hoe kan volgens u, Wormerland als zelfstandige gemeente het unieke karakter behouden?
- Hoe kan volgens u, dit unieke karakter behouden blijven bij een gefuseerde gemeente?

De vragen zijn veelvuldig als een antwoord genoteerd, daarom zijn de uitkomsten hier samengevoegd.

Wat het meest in het oog springt is het aantal tegenstanders van een fusie in het algemeen en fusie met Zaanstad in het bijzonder. Houden wat we nu hebben (0-plus) of samenwerken met andere gemeenten (netwerkgemeenten) werd veel genoemd. Een eventuele fusie met vergelijkbare gemeenten (groot waterland) is ook zeer regelmatig genoemd als alternatief voor zelfstandig blijven, vooral met het oog op behoud van het groen. De focus op identiteit kwam ook hier veelvuldig naar voren.

Website
Vraag 1: Wat zijn unieke kenmerken van de gemeente Wormerland die moeten blijven.
Vraag2: Bent u van mening dat de gemeente Wormerland deze unieke kenmerken kan behouden , waarom wel niet?
Vraag 3: Bij welk toekomstscenario voelt u zich het meeste thuis?
Vraag 4: Welk toekomstscenario is het meest haalbaar, waarom wel of niet?
Vraag 5: Hoe ziet u Wormerland over 10 jaar?

De ontvangen input is in hoge mate vergelijkbaar met de antwoorden op de antwoordkaarten. Het unieke is te vinden in de sociale cohesie, de kleinschaligheid, de ons-kent-ons-cultuur, het omzien naar elkaar: identiteit. Ook voorzieningen (zwembad, Bieb) worden gewaardeerd, waarbij geregeld de ligging van plattelandsgemeente dicht bij de stad als aparte waarde is genoemd. Daarnaast zijn de ligging, de natuurgebieden veelvuldig als zeer belangrijke waarden genoemd waar we zuinig op moeten zijn. Regelmatig is genoemd dat onverschillig welke uitkomst, deze waarden beschermd dienen te worden. Dat geldt overigens ook voor enkele belangrijke voorzieningen als het zwembad en de Bieb.

Zelfstandig verder, met of zonder verdere uitbreiding van de samenwerking is het meest genoemd als gewenst. De tweede in de reeks is het samengaan met vergelijkbare buurgemeenten, Groot Waterland. Opvallend is het aantal keren dat fusie met Zaanstad expliciet als ongewenst wordt genoemd (naast fusie in het algemeen: nee). Overigens wordt Zaanstad ook een aantal keren genoemd als best denkbare partner. Belangrijkste reden daarbij is dat er vraagtekens gezet worden bij de haalbaarheid van het zelfstandig blijven uitvoeren van alle taken die de gemeente heeft en nog krijgt in combinatie met de kwaliteit van (beschikbaar) personeel.

De vraag hoe inwoners Wormerland zien over 10 jaar, wordt op verschillende manieren beantwoord. Aan de ene kant schetsen inwoners een wensbeeld, hoe mooi het zou kunnen zijn in een groene gemeente waar voorzieningen behouden zijn en de burger goed wordt bediend. Aan de andere kant laten inwoners of hun angstbeeld of verwachting zien. De wens- en angstbeelden worden zowel genoemd in geval de gemeente zelfstandig verder gaat als wanneer de gemeente opgaat in een grotere gemeente. In een aantal gevallen wordt nadrukkelijk genoemd dat wanneer fusie onvermijdelijk blijkt, er vooral goed afspraken worden gemaakt over hoe onze parels te behouden.

Gesprek met geïnteresseerde inwoners (zie verslag)
Mensen voelen zich Zaankanter, een minderheid voelt zich ook echt Wormerlander. Dat het gemeentehuis in Wormerland staat wordt door meerdere aanwezigen als belangrijk genoemd. Ambtenaren weten waar ze werken, het heeft een positieve invloed op de betrokkenheid. Ook wordt vermeld dat de korte lijnen bij een eventuele fusie ook anders te organiseren is. Daarnaast wordt de vraag opgeworpen welke functie een gemeentehuis in de toekomst nog zal hebben. Digitalisering gaat immers steeds verder. Deze vragen zijn mede bepalend voor de plaats van het gemeentehuis.
Bij de bespreking van de verschillende scenario's is naar voren gekomen dat er vragen leven met betrekking tot de keuzes voor de voorliggende scenario's. Ook is gevraagd naar meer informatie

waardoor burgers beter betrokken worden bij het proces. In dit kader zijn het organiseren van een referendum of het organiseren voor een brede bewonersbijeenkomst als opties genoemd.
In het algemeen bestaat er een brede voorkeur voor het behoud van zelfstandigheid. Wel worden er vraagtekens gezet bij de haalbaarheid daarvan. De meningen zijn verdeeld over de vraag hoe een herindeling er uit zou moeten zien, indien noodzakelijk. Aansluiting bij Zaanstad wordt genoemd (toekomstbestendig, groot genoeg), als ook de aansluiting bij vergelijkbare groene gemeenten (juist niet bij Zaanstad).

Samenvattend:

De wens om te behouden wat we hebben (o-plus) is in vele varianten voorbij gekomen. Van de uitroep om zelfstandig te blijven, de afwijzing van een fusie in het algemeen tot afwijzing van een fusie met Zaanstad in het bijzonder. Ondanks deze brede wens tot behoud zelfstandigheid zetten inwoners wel vraagtekens bij de houdbaarheid van zelfstandigheid. Over hoe dit vraagstuk in dat geval moet worden opgelost bestaat geen eenduidigheid. De wens om uit te breiden in de richting van andere groene gemeenten is veelvuldig genoemd. Voor het geval fusie onontkoombaar blijkt is een pleidooi gehouden voor het verankeren van bescherming van onze parels (lees Natuur, het zwembad, de bieb) in afspraken voor de lange termijn.

Aan de politieke partijen is een duidelijke oproep gedaan om helderheid te scheppen over hun standpunten. Inwoners wensen helder te krijgen wie waarvoor staat: KIES! Tot slot is gebleken dat de inwoners behoefte aan hebben aan betrokkenheid bij dit proces. Wellicht dat, zodra het weer kan, het organiseren van alsnog een brede inwonersavond aan te bevelen is.